

Управување со истражувачки податоци од општествените науки

Цели

Целта на овој вебинар е да се запознаат истражувачите со основните принципи на управување со податоците од општествените науки, како и креирање на План за управување со податоци (Data management plan). Овој план претставува важна алатка за структурирање на податоците од еден истражувачки проект, комплементарен е со „животниот циклус“ на податоците и се однесува на сите фази на истражувачкиот проект: почнувајќи од планирање на проектот, преку проектните активности, па сè до завршните етапи на архивирање и публикување на податоците и наодите од истражувачкиот проект.

Опис

Согласно потребите на истражувачите во Македонија од полето на општествените науки, а со цел стекнување професионални знаења и вештини за управување со податоци, акцентот на вебинарот ќе биде ставен на фактот дека успешното управување и документирање на истражувачките податоци овозможува нивно полесно пронаоѓање и полесна пристапност, како и можност за интероперабилност и повторна (секундарна) употреба од страна на други истражувачи (FAIR податоци – Findable, Accessible, Interoperable and Reusable), кои се водечки принципи на современата европска отворена наука. Соодветното документирање на податоците (метаподатоци и микроподатоци) е важно бидејќи ги подготвува истражувачките податоци за електронско архивирање во соодветен, доверлив архив на податоци, со што се обезбедува нивна долгорочна одржливост, заштита и повторна употреба, како и зголемување на нивната вредност. Процесот на архивирање се изведува во постоечките електронски архиви, кои делуваат здружено преку Конзорциумот на европски архиви на податоци од општествените науки ([Consortium of European Social Science Data Archives- CESSDA ERIC](#)), чиј член е Архивот на истражувачки податоци од општествените науки на Република Северна Македонија (МК АИПОН) при ИСППИ- УКИМ.

Вебинарот е организиран во три меѓусебно поврзани целини. Во првата целина истражувачите ќе се запознаат со основата и потребата за креирање **План за управување со податоци (ПУП)**, чии делови го следат животниот циклус на податоците, а посебно ќе бидат презентирани *Фазата на Планирање* и *Фазата на Организирање и документирање*. Во овој дел ќе се претстават основните концепти, поими и термини, ќе се објасни што се подразбира под поимот „управувањето со податоци“, ќе се дефинира Планот за управување со податоци и ќе се објасни во што се состои нивната важност. Исто така, ќе се објаснат принципите на „FAIR“

податоци. Во делот за *Организирање и документирање* ќе се даде приказ на најдобрите практики за креирање на соодветна структура на фолдери и датотеки на податоци, како и начините на правилно именување, документирање и организирање на фајловите со податоци.

Во втората целина ќе бидат презентирани трите последователни фази: *Фазата на Обработка*, преку посочување на стандардните практики на внес и кодирање на податоците, како и основни насоки за форматирање на датотеките со податоци што треба да го осигура интегритетот на собраните податоци; *Фазата на Складирање*, кога истражувачите ќе се запознаат со различни решенија за складирање и креирање на резервна копија на податоците и, на крај *Фазата на Заштита*, дел во кој се обработуваат правните и етичките прашања поврзани со истражувачките податоци. Овие елементи од процесот на управување со податоците се важни за да може да се обезбеди висок степен на етичност и строго почитување на законската регулатива која го уредува прашањето на поседување и споделување на истражувачките податоци.

Последната целина е посветена на *фазата на Објавување* при што учесниците ќе се запознаат со можностите за архивирање и објавување на истражувачките податоци и наоди, ќе се претстават можните начини на промовирање на податоците, како и *фазата на Пронаоѓање* кога ќе се дискутираат начините на пронаоѓање и повторна, секундарна употреба на веќе постоечки податоци генерирани од други истражувачи.

На учесниците ќе им бидат понудени повеќе корисни извори и ресурси кои ќе можат да ги употребат во иднина, а се однесуваат токму на креирање на планот за управување со податоци, а и корисни практики и стандарди за управување со податоци од општествените науки.

Програма

10:00 - 10:10 Отворање и Вовед

10:10 - 11:00 Планирање на истражувањето; Организирање и документирање на животниот циклус на податоците

11:00 - 11:15- Прашања и одговори

11:15 - 11:30 Пауза

11:30 - 12:30 Обработка и зачувување; Правни и етички аспекти за заштита на податоците

12:30 - 12:45 Прашања и одговори

12:45 - 13:00 Пауза

13:00- 13:45 Објавување, пребарување и пронаоѓање на податоци)

13:45 - 14:00 Прашања и одговори, Затворање

Обучувачи

Проф. д-р Елеонора Серафимовскиа

Проф. д-р Анета Цекиќ

Доц. д-р Јован Близнаковски

Д-р Климе Бабунски